

Kako do plana održivosti?

Sadržaj

I. Održivost pilotiranih rešenja	2
II. Izrada vašeg plana održivosti - Smernice.....	3
III. Koraci ka održivosti	4
IV. Obrazac (template) plana održivosti	5
1. UVOD (Narativni deo)	5
2. PLAN ODRŽIVOSTI	6

I. Održivost pilotiranih rešenja

Za one ideje koje prođu kroz prototip i testiranje, pokretanje usluge ili proizvoda na održiv način pre svega podrazumeva osmišljavanje ekonomskog modela koji će finansijski osigurati budućnost. Plan održivosti stoga dovodi nekada i do izmena u samoj ideji: racionalizacija, pojednostavljivanje ili pretvaranje u modularne elemente, a sa krajnjim ciljem da realizacija bude moguća bez oslanjanja na „entuzijazam“ samih pokretača.

U javnom sektoru održivost pilota podrazumeva da se nešto uključi u budžet i na taj način finansira. Nekada postoje dodatna sredstva da se postojeće usluge ili zamene ili transformišu, ali se to mnogo češće radi zbog oskudnih resursa, tj. kako bi se našla ekonomičnija rešenja.

Drugi elementi održivosti u javnom sektoru uključuju: promene u politikama, programima i u regulativi (na primer kurikulum, pravilnici i procedure, nove usluge).

Važan deo planiranja održivosti je **pronalaženje odgovarajuće organizacijske forme**. Postoje razne organizacijske strukture unutar kojih su nastala ili se sprovode inovativna rešenja. Od samog rešenja zavisi koja je najbolja forma za sprovođenje rešenja. Evo nekih mogućih formi organizovanja:

- **Neformalna grupa**
- **Neprofitna organizacija**
- **Privatna firma**
- **Kooperativa ili zadruga**
- **Socijalno preduzeće**
- **Fondacija**
- **Multisektorska neformalna i formalna partnerstva**
- **Institucije lokalne samouprave odnosno budžetski korisnici**

Izabrana organizacijska forma sa sobom povlači i sam model upravljanja i odlučivanja. I ovde zavisi od same prirode rešenja šta je najbolje. Možda će biti potrebno adaptirati već poznate hijerarhijske ili horizontalne strukture upravljanja. Nekada će ovaj proces zahtevati da sami inovatori izađu iz zone poznatog i pokrenu promene unutar svoje strukture.

Kod planiranja održivosti neophodno je promisliti o sledećim stavkama:

- **Odgovarajućem biznis modelu**, koji omogućava održivost,
- **Modelu upravljanja**, kojim se jasno definišu uloge, kontrola i odgovornosti,
- **Izvorima finansiranja** i sufinansiranja,
- **Planu ljudskih resursa**, kojim se definiše tim koji je neophodan za realizaciju usluge,
- **Operativnim procedurama** kojima se definiše šta se radi i na koji način, upravljanje rizicima itd., kao i upotreba IT tehnologija.

Sve ovo biće predstavljeno u formi plana održivosti ili poslovnog plana koji u sebi obavezno sadrži i troškove.

II. Izrada vašeg plana održivosti – Smernice

Jedna od obaveznih aktivnosti u okviru SIPRU podrške bila je izrada plana održivosti testiranih/pilotiranih inovativnih mera/usluga/programa.

Kada pomislimo na održivost najčešće pomislimo na finansijsku održivost identificujući da bi kao izvor podrške mogli da imamo sredstva koja se opredeljuju za usluge koje pruža lokalna samouprava.

Održivost je daleko kompleksnija od toga i podrazumeva više stvari a to su:

- a. **Upravljanje uslugom ili menadžerska održivost** – ko će upravljati inovativnim rešenjem je prostor za promišljanje. Nekada će to mesto biti logično za one koji su kreirali rešenje, a nekada povereno onome ko postoji da bi tako nešto radio (*primer: organizacija studentske prakse može da bude poverena centru za karijeru ili fakultetu*). Moguće je takođe razložiti upravljanje uslugom na više celina pa će te celine biti raspoređene među više aktera.
- b. **Finansijska održivost** – jednom testiranu uslugu potrebno je dalje finansirati. I ovde kao alternativa celokupnom finansiranju iz jednog izvora finansiranje može biti iz različitih izvora (od javnog ili privatnog sektora, udruživanjem postojećih resursa (prostora, opreme, infrastrukture), iz budžeta opštine, pokrajine ili republike ili preko projekata. Moguće da je će finansiranje biti iz različitih izvora. Kao i kod upravljanja usluga može da se razloži na delove kako bi se onda jednostavnije osigurala finansijska održivost.

- c. **Održivost kroz javne politike** – Nekada održivost postižemo izmenama postojećih ili kreiranjem novih javnih politika. (*na primer izmena kurikuluma u školama kako bi se nadomestio jaz koji postoji između programa i ishoda učenja, izmena odluke o socijalnoj zaštiti u jedini lokalne samouprave itd.*) čime sistemski menjamo prepreku koju smo uočili i pokušali da rešimo kroz testiranje inovativne usluge.
- d. **Institucionalna održivost** – koja organizacijska forma najbolje odgovara pilotiranoj usluzi

III. Koraci ka održivosti

1. Razmislite šta čini suštinu vašeg inovativnog rešenja, šta je ključ uspeha bez čega vaše rešenje ne bi moglo da funkcioniše sa dobrim rezultatima. Da li je to procedura, proces, neki konkretni element u programu itd..... – **to je ono što je potrebno da postane održivo;**
2. Razmislite o vašem rešenju, koliko ono košta (unapređeno nakon pilotiranja) i pokušajte po fazama i aktivnostima da promislite ko bi mogao da upravlja tim elementima te odakle bi sve mogle da se finansiraju aktivnosti;
3. Razmislite o upravljanju i celog rešenja i pojedinačnih elemenata;
4. Popunite obrazac u nastavku.

IV. Obrazac (template) plana održivosti

1. UVOD (Narativni deo)

1. UVOD

- a. Naziv rešenja/pilotirane usluge
- b. Opština(e)gde je usluga pilotirana
- c. Cilj usluge (koji konkretno problem inovativna usluga rešava)
- d. Ciljna grupa kojoj je usluga namenjena
- e. Ključne aktivnosti koje ste sprovodili kada ste testirali uslugu – ovu listu koristite dalje za 2b, i 2c u nastavku
- f. Koliko košta sprovodenje usluge u praksi (unapređenog rešenja, realni troškovi)

2. PLAN ODRŽIVOSTI

- a.** Koji bi sve elementi rešenja po vama imali smisla da postanu održivi (cela mera/usluga/program, ili neki segmenti, ili i jedno i drugo)

- b.** Upravljačka održivost (predložite opcije za upravljanje uslugom po aktivnostima)

- c.** Finansijska održivost (predložite opcije za finansiranje sprovođenja usluge po aktivnostima i troškovima)

- d.** Institucionalna održivost - predložite organizacijski model koji najviše odgovara pilotiranoj usluzi

- e.** Održivost kroz javne politike (ako je relevantno) da li je potrebno izmeniti neku Odluku ili dokument lokalne samouprave?

Program „Lokalne inicijative za povećanje socijalne uključenosti i smanjenje siromaštva na lokalnim nivou“ - Program lokalnih inicijativa (LIP 2) druga faza

Opšti cilj: Specifični cilj:						
<i>Aktivnosti</i>	<i>Očekivani rezultat</i>	<i>Indikator</i>	<i>Verifikacija</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Partneri / Saradnici</i>	<i>Vreme trajanja aktivnosti od/do</i>
(1)						
(2)						
(3)						
(4)						
(5)						
(6)						